

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 4.— Núm. 161.— Diumenge 6 de Setembre de 1903.

LO QUE VOLEM

Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Cortes catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organissació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls pleys y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsose presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Un mon nou

Vivia éll en la mateixa masia solitaria en que nasqué y en que nasqueren, visqueren y morirén, son pare, son avi y son besavi.

Casi no'n sabia res del mon, havent restat sempre en lo fons d'aquella vall estreta, oberta com una esquadra entre l'espadat rocám de la serra que la voltava, separada del resto del món per una muralla granítica, casi inaccessible quins turons s'enlanyaven per l'espai esparracant las nuvoladas ab sas punxencas agullas.

Era pagès com n'havien sigut tots los seus d'ensà que memoria n'hi havia, y una generació darrera l'altra havian anat conreuant los mateixos camps y las mateixas vinyas.

Del món no'n sabia casi res y de la gent que vivian enllà de sas montanyas sols ne coneixia lo recaudador de contribucions que parlant en castellà venia a arrancarli lo fruit de sos suhgrs tant si l'anyada havia estat bona com dolenta, y a altre subjecte, que també parlant en castellà, venia a endursen cada any pera que servis sin al rē los herēus de las pagestias, a las qui las pedregadas no havian deixat acabar las unsas necesarias pera la redempció del servey militar.

Y a n'aquell pobre pagès, quina vida llicava tranquila y pacifica en lo fons de la vall perduda en un replèch de la serrallada no n'hi eran pas gens de simpátichs cap d'aquels dos homes que parlavan en castellà.

Un jorn la quietud d'aquell recó de món fou forçada pel soroll dels parlaments d'uns homes que venian de las ciutats grans y aplegavan a la plassa del poble, entre la Casa de la Vila y l'Esglesia, los amos y ls mossos de las masias pera predicar loshi la bona nová del camí que havian de seguir pera redimirse y salvarse.

Demanavan a tots que ls seguissin y ls ajudessin y ls hi donessin los vots per fer las eleccions y sa forsa y sa sanch pera fer las revolucions y enderrocar los tronos.

«Nosaltres, quan triomfem, —deyan los que parlavan, —vos donarem un Govern republicà y ab éll tots serém iguals, ja no hi podrá haver rics ni pobres y del servey militar ja ningú podrá fugirne y tots tindran de ferlo per igual.»

Lo pagès sedent de veritats y de justicia, queda fret y ls hi girá l'espatlla als que volian convèncerlo; perque éll no hi creya ab l'igualtat dels homes, dochs sabia que may un coix y un manco serán físicament idéntichs a un home dret y ab duas mans, y jamay l'home d'estudi que havia inventat lo remey pera curar la malura dels cebs, seria igual, intelteualment, a éll que no l'hauria inventat may si no li haguessin dut fet.

Ademés, aquells homes havian promés que quan éls manessin arrebassarian tot lo jovent mascle de las llars y se'l endurien perque traginés per plans y montanyas lo fusell y la motxilla. Ara, és cert que se n'enduyan algun que altre, però sempre eran poch, perque los més se redimian ab diners, y encara quan algun any la cullita havia sigut abundosa y productiva, los rics ajudavan als pobres y aquella vegada no se n'enduyan cap.

Lo pagès quedá desenganyat y contentat conreuant sa terra en aquell sot abont havia nascut.

Passaren dias y altre cop vingueren a torbar la pau de l'encontrada altres homes, que també parlant en castellà, volian salvar y fer felissos a aquells tranquils vehins.

Lo d'ara no'n parlavan d'igualtat ni llibertat, mes defensavan la corona d'un rey de dret divi; d'un amo absolut que si manava algún dia desenterraria furs y privilegys de la velluria y sense desempolsarlos tantols, tal com jeyan en sas arcaicas y rònegas sepulturas, tornaria a restablirlos

tant si esqueyan com si no esqueyan a la manera de ser de nostre dias.

Lo pagès tampoch quedá convenut, donchs prou éll savia que l'ahir y l'avuy són duas cosas diferentas ab sas necessitats propias y definidas, y sas exigencias oposadas. Ell havia vist que aquells de sos companys que no havian acceptat les einas y ls procediments nous y volgueren continuar conreuant las terras com sos pares y sos avis s'havian anat embobrint fins a quedar miserables, ab sos camps, terras y casals en runas.

Ademés, alguns d'aquells homes que predicavan la santa intransigencia eran massa amichs dels que ara manavan y escanyavan al poble.

Lo pobre pagès fixá sa vista a terra desconortat y trist.

Altra volta vingué a distrèurel lo soroll d'homes que despertavan ab sos discursos los ecos de la vall.

Aquests parlavan en catalá y no prometian pera demá la salvació del país. «La tasca és llarga, —deyan, —mes és gloriosa y noble: no vos demanem que'ns donèu res, sols volém que estimèu a Catalunya, que la estimèu bé y que comprengueu que és lo primer per vosaltres l'estimarla de tot cor. Que entenguèu que ella és vostra parla, lo recort de vostres pares, lo pervindre de vostres fills, lo recó ahont s'hi gronxá vostre bressol, lo planter que vosaltres y vostres ascendents regareu ab la suhor, la terra que trepitjèu y que si la redimiu y la rescatèu vos restará agraida perque vos farà la vida felissa.

«Lo dia que comprengueu bé lo que és per vosaltres Catalunya, lo dia que estèu disposats a donarho tot per ella, no'ns ajudarèu a triomfar a nosaltres, sino que triomfareu vosaltres y nosaltres, que també som catalans, y allavors, quan conseguida nostra autonomia, ns permetin administrar nosaltres mateixos, los que haurán acceptat nostre programa y nos administrèm nostres diners, pagant molt menys tindrèm molt més; pagarán impostos los que pujan pagarlos y may los pagará'l pobre igual que'l rích.

«No vindrá gent forastera a arrebassarvos lo fruit de vostres estalvis. Los vostres fills no anirán pel món ab un fusell al coll y com nosaltres mateixos haurém de procurar pera nostras necessitats, coneixentlas bé y ab bona voluntat, sabrém donarnos lo que'ns convinga.»

Lo pagès sentí revifarse son esperit a l'escoltar aitals paraulas; son cor glati y son cervell se desemborrá. Se senti catalá; desclugué las pargellas de sa inteligencia y ovirant en lo pervindre un món nou de pau y justicia, cridá ferm, convenut y ab tota la fè de la seva ánima: «¡Visca Catalunya!»

De La Renaixensa.

D'eleccions

Prompte'l còs electoral será cridat a emetre sos sufragis pera la renovació parcial dels Ajuntaments, de aquestas corporacions que no deurian tenir caràcter polítich y per lo contrari ésser sols administradors gelosos dels bens del comú.

Desgraciadament no és aixís, y sols la passió política regula ls actes dels municipis. Al comensar la campanya electoral, tornarem ab seguretats a veurer la premsa llansar acusacions, insults, calumnias; tot lo que's pot s'utilisa pera combatre a l'enemich, no contenintse en los limits que la educació, la cortesia y fins la decencia aconsella.

Fixinshi: sempre poch mesos abans de las eleccions, veurán empendrer pels elements gastats, campanyas patrióticas, que no tenen altra finalitat que enganyar al poble y pescar son vot a favor de candidats que s'hi hagués una mica de memoria, mereixerian tindre sols un vot: lo seu.

Quan las anteriors eleccions muni-

cipals, aquestas costaren a Tarragona'l disbarat de la Liquidadora, verdadera panacea que devia curar tots los mals de nostra ciutat. Ara ja fa temps que's portava de cap altra empresa salvadora, segurament ab la santa idea de ferla servir com senyera de la campanya electoral; mes lo propòsit ha surtit un *poquito desigual* y si per alguna cosa pot utilisarse l'argument del sainete, será pera combatre a aquestos nous benefactors, o que aixís volen presentarse, quan en realitat no són més que'ls verdaders causants de l'estat actual de nostra ciutat.

Tantas ofertas, tantas grandesas, tants afalachs a la classe obrera han fet obrir los ulls a molta gent, y será treball perdut lo que s'han pres los caciquistas. Tarragona'ls coneix de sobra y sab bé lo que poden donar de sí. Mes en caràcter están quan volen quedarse ab los consums pera acabar d'exprimir la llimona, que quan volen disfressarse ab sentiments de patriotisme que no han conegut may.

Precisament nosaltres entenem que no és possible pensar seriament en la regeneració de Tarragona sens abans arreborear, anular, a aquestos elements perturbadors, y aquesta deura ésser l'obra relectora del còs electoral en las properas eleccions. Res de complacencias; res de deixarse seduir per projectes fantástichs, per programas enlluernadors; tots los qui han demostrat ambició y desitj de medrar a costa del poble, deuen ésser sens pietat combatuts.

Per lo contrari, al municipi hi ha que portar gent digne, de conducta intaxtable, de moralitat indiscutible, lo mateix en l'ordre públich que en lo privat y que siguin lo menys polítichs possible. No és pas política lo que han de fer a l'Ajuntament, sino administració y administració seria, honrada y digna.

Los noys abandonats

L'altre dia vejerem a l'*Heraldo de Tarragona* un solt en lo que's deixava entreveurer l'espectacle poch edificant que tots los dias ofereixen una munió de xavals que barrejats entre un escamot de pobres van a cercar las sobras del ranxo, y en éll se proposa a l'Ajuntament que'ls obligui a anar a estudi.

Te rahó l'*Heraldo*. Y no són tan solzament los que cada dia a determinadas horas s'estacionan devant dels quartels a qui haurian d'obligar a assistir a alguna escola, sino també a molts d'altres que'ls veurèu corrent y saltant pels carrers de Tarragona, quan no surten per fóra a fer pedra, o ratllant portas acabadas de pintar, o escrostonant escalinatas tot just acabadas de fer, o trencan los vidres de alguns fanals públichs. Tots nos lamentem de l'estat d'incultura de la majoria dels noys y abominem de sas costums, propias molts vegadas d'algún aduar marroquí.

Tarragona no pot gosar del nom de poble culte, mentres no's posi a ratlla a n'aquestas bandadas de petits cafres que ab sos jochs alborotats, sos llenguatje atrevit, sos instints de destrucció, sa falta de respecte a tot, dongui tan trista idea de nostras costums y hasta posin tot sovint en perill l'integritat personal dels pacífichs transeunts a quins sa mala estrella porti per llochs ahont polulan quatreres de noys abandonats.

Te rahó l'*Heraldo*, repetim; l'existencia d'eixa llegió de noys mal educats, formarà sempre un padró d'ignominia pera nostra ciutat, y no podrém tenir dret a la consideració de altre, mentres tots no'ns proposèm acabar ab lo mal, que és encara més grós de lo que sembla, puig no's limita tan sols a lo present, sino que és fatal auguri pera'l pervenir.

Y d'aquest estat de cosas ne són los primers culpables los pares que oblidan sa paternal missió.

Los mestres agotarán en vá tot lo tresor de sos coneixements y tot lo carinyo de sa ánima, però sos esforços han d'estrellarse necessariamente contra las naturalesas indòmitas dels que no veyent imperar en sas llars lo principi d'autoritat, no l'han de regoneixer fóra d'ellas.

Aquí fa molta falta que las personas que per rahó de son càrrech tenen lo dever de vetllar per la seguretat pública y pera la puresa de costums han de posar los elements que las lleys posan a sa disposició y aplicarlas ab má forta, fent que'l rigor consegueixi lo que no poden lograr los bons consells ni las amistosas indicacions.

Una policia ben organissada, que posés a bon recaudo als noys que faltessin a las bonas prácticas; autoritats que fessin efectiu en los pares las disbauxas comesas per sos fills; cástichs rigurosos a quants mestres sin abandonen en l'educació dels menors posats al seu cuidado; tot aixó fet un dia y altre dia sens vacilacions ni desmay, hauria de donar més fruit que tots los consells y lliçons plegats.

«Ho sent, senyor Alcalde?»

COSAS DE CASA

Es indubtable que l'administració de nostre Ajuntament ha deixat molt que desitjar desde bastants anys a n'aquesta part y que una de las cosas que no feren anar més desgañat fou l'administració dels consums. Si'l municipi hagués tingut arrendat aquell odiós impost y s'hagués concretat a percibir lo que li correspon per recarèch legal, ja fos directament de l'Hisenda o bé d'un arrendatari, és evident que Tarragona podría ésser un poble model, per poca bona voluntat que'ls regidors haguessin demostrat, donchs com las lluitas dintre aquella casa pot dirse que sempre han esdevingut per qüestions de l'esmentat impost, no administrant la cobransa del mateix, tot haguera marxat com una seda.

Ademés, de tots és sabut y be prou que'ls comentá aláshoras, que lo que's recaudava per consums no arribava molts vegadas ni pera cubrir los gastos de personal, y dit está que si may los hagués administrat, l'Ajuntament haguera comptat ab la part íntegra del cent per cent del cupo que té senyalat l'Estat, y ab aquell íngres segur y sanejat s'haurian pogut fer un sens fi de melloras a la ciutat y atendre sobre tot l'higiene, crear un servey complet sanitari ab las corresponents estufas de desinfecció y una brigada pera netejar constantment los carrers, però d'altra manera de lo que ho fan avuy los encarregats del carro de la brossa, perque aquestos fan ni més ni menys, com las personas fredolicas quan se rentan la cara a l'hivern, que aixís que veuen l'aigua ja se'ls hi torna la pell de gallina y sols per fórmula arriban a deixarse tocar l'aigua freja a la cara.

Ab tot, no's creguin que aixó de la *limpieza pública* (ho diem aixís perque aixís ho diu lo lletrero que porta aquell carro) no costi diners.

Abans, y creyem que allavors no s'acostumava a posar aquell lletrero, la *limpieza pública* no reportava cap gasto al municipi, al contrari, tenim entès que l'arrendatari pagava una cantitat a l'Ajuntament pera fer aquell servey, tot y fentlo més bé de lo que'l fan avuy. Però ja se sab, ara las ciencias adelantan... y naturalment, aixó de la *limpieza* també ha hagut d'anar endevant; y poquet a poch, ja hi ha qui s'ha cuidat que en lloch de donar quartos al municipi, fos aquest qui'n dongués a l'arrendatari.

Per cert que lo que presenciarem l'altre dia, tenint aquell carro a la vista, fou vergonyós. Velshiaqui que'ls encarregats de la *limpieza pú-*

blica, o sian aquells homes que las criadas los hi diuen *escombriaires*, estavan enfangats en netejar un carrer, però no sabem lo que ells entendrán per netejar, perque de pells de patata y de meló y otras cosas pitjors n'estava plè'l carrer, però ells, com si tals cosas no hi hagués, no'n feyan cas d'aquellas porquerias y tota la seva dèria era escombrar pols y cap al carro, de manera que alló, més que un carro de brossa, semblava un carro plè de terra d'escudellas. Però encara aixó no era lo pitjor, perque al capdevall arreplegar terra o arreplegar brossa, tot és fer feina més o menys ben feta, y tant l'una cosa com l'altra hi está molt malament al carrer; lo que era més cremador és que ab la polsaguera que aixecavan semblava que aquells homes estessin avinguts ab los metjes oculistas, perque creguin que passar per allí y quedar cego, tot era hù.

Mentres aquella gent feyan tant bona feina s'escaigué passar per allí un pobre senyor tot vestit de negre, y que per la parla devia ésser foraster, que quedá lo mateix que si hagués acabat de fer un llarch viatge ab diligencia per carreteras d'Espanya. Al veure aquell home que ab un dir Jesús se li havia cambiat lo color del trajo, llensá un renegot y fugí tot corrent, sense que poguessim acabar d'entendre lo que deya, però de segur que no deixá pas gaire ben parat lo nom de Tarragona.

La Llengua Catalana

L'amor és la llengua propia. Es una ignominia abandonarla. (1)

L'amor y l'entussiasme que demostrèu per la nostra llengua, vos honran fóra mida. Per un poble, estimar sa llengua és signe de vitalitat y de plenitud de vida intelectual. Són los pobles decadents, ensopits, amodorrats, sense cap ni centener, destinats a desapareixe y que ells mateixos acceptan y firman sa sentència de mort; són los pobles així, que desprecian, desjectan y abandonan sa propia llengua. Com fá notar ab molta agudesas y d'exactitut Mr. Luchaire dins la seva preciosa obra *Etudes sur les idiomes Pyrénéens de la région française*, sols abandonan la seva llengua ls pobles venuts si'l vencedor és d'una civilissació superior: en tal cas acceptan la llengua dels vencedors. Aixó'ns ensenya la historia de tots los segles y d'ahont se vulga: De manera que'ls catalans, valencians y balears que abandonan la seva llengua per la castellana y ls rossellonesos que l'abandonan per la francesa, se donan per poble venut y d'una civilissació inferior; negan la seva historia, insultan la memoria dels seus majors, y s'estenen a sí mateix la patent de barbarie y estupidesa, y arriba la seva beneitura a tenir per honra y gala lo que constitueix la seva ignominia. Tot aixó fá'l poble qui's dona per venut y de una civilissació inferior si ni és una cosa ni altra. No, ni Catalunya espanyola ni Catalunya francesa, ni las Balears ni Valencia són pobles venuts; cap d'ells és de civilissació inferior a la dels altres pobles ab los qui forman un Estat. Si s'uniren a n'aquells pobles, vá ésser perque volgueren y conservant tots los drets, franquicias, llibertats y immunitats propias dels pobles lliures y *sui juris* y de que abans gosavan; fou sense res d'alló que'n deyan los romans *capitis diminutio*. Si aquells Estats los han negat o violat, o'ls negan o violan cap d'aquells drets, cap de aquells llibertats, és estat faltant a la justicia, abusant indignament del seu poder, trepitjant la seva propia dignitat y la dels altres.

No, Catalunya espanyola y Cata-

(*) Puntis que solia tocar Mossèn Alcover en las sevas conferencias durant sa darrera excursió per Catalunya.

ORFEBRERIA RELIGIOSA

DE LA ANTIGA FÀBRICA de SEDERIAS Y TALLER de BRODATS DE Fills de Miquel Gusi BARCELONA

J. CABALLÉ Y GOYENECHÉ TARRAGONA

Teléfono, 42

Teléfono, 42

Plata Santamaría

de la casa

R. y A. Santamaría

BARCELONA

ORNAMENTOS D'IGLESIA

lunya francesa, las Balears y'l regne de Valencia no són pobles vensuts: tenen los drets propis dels pobles lliures com los altres pobles ab qui forman respectivament los Estats espanyol y francès; y, si no gosan de tots aquells drets, és per un acte de espoliació y d'usurpació de tals Estats; no perquè ells hagin deixat de tenir en tota la seva plenitud cap de aquells drets.

No, Catalunya espanyola ni Catalunya francesa, Balears ni Valencia no són pobles d'una civilització inferior a la dels demés pobles ab qui forman un Estat. Los fets ho demostren ab una eloqüència tan incontrastable, ab una evidència tan patent a tot ull que hi vegi, per poch que sia, que no hem de perdre temps discutint-ho.

Sí, l'història ho diu ben clar: sols desprecian, sols abandonan la seva llengua als pobles vensuts, y no'ls vensuts de qualsevol mena, sino quan lo poble que'ls vens, és d'una civilització superior.

Que s'hi fixin béls catalans y'ls mallorquins que desprecian, que abandonan la seva llengua per la castellana, los quals venturosament són poquíssims; que s'hi fixin sobre tot los valencians y rossellonesos que desprecian, que abandonan la seva llengua, aquells per la castellana, aquests per la francesa, los quals desgraciadament són moltíssims; que s'hi fixin bé: ab aquest despreci, ab aquest abandonament se posan a ne'l mateix nivell y's fan de la mateixa categoria que'ls pobles vensuts y de civilització inferior; això és, se tiran de cap dins l'abisme de l'oprobri y l'ignominia més gran que pot venir damunt un poble: la fusió, la dissolució dins un altre poble, l'engrunament, l'anulació de sí mateix.

Que's desenganyin los valencians que's fan grossos de desconèixer y de no parlar may la seva llengua, y tota la seva idea és de parlar la castellana, y consideran com a summum de l'il·lustració y bon to'l posseir ab tota la seva puresa l'accent castellà; que's desenganyin los rossellonesos, que's fan grossos de desconèixer y de no parlar may la seva llengua nadiua, y fan respecte de la francesa lo que'ls valencians respecte del castellà; que's desenganyin, ab això no van a cap lloch més que a la seva ignominia. A pesar de tots los seus esforços y amor y entusiasm, estemporanis y sense to ni sò pel castellà y pel francès, tan mateix no arriban ordinàriament a conseguir la puresa de l'accent d'aqueixas llengües. Per poch que un hi entengui, a la llengua's coneix que no són castellans ni francesos del nord, d'hont és natural lo que en diuen llengua francesa. Fins y tot los castellans a Espanya y'ls francesos del nord a França se'n riuen del castellà dels valencians y del francès dels rossellonesos, y tenen motiu, per una part, de riuresen, perquè és un castellà y un francès que, per un natural d'aqueixas llengües, fa riallas, y siga dit això sense ofensa de ningú, sino com a tribut y homenatge a la veritat de las cosas.

Que's desenganyin los valencians; que's desenganyin los rossellonesos; per aprendre bon castellà ningú may anirà a Valencia; per aprendre bon francès, ningú may anirà a ne'l Rosselló. Lo qui tingui dos dits de seny, per aprendre bon castellà, se'n anirà a Castella, y per aprendre bon francès

se'n anirà més enllà del Loire. De manera que de la seva mania rabiosa y obstinada, tot lo profit que'n poden treure, és quedar-se sense llengua pròpia, just ab una llengua manlleuada, que sempre, per bé que fassin, serà lo que's realment, manlleuada. Y arribar un poble a no tenir a casa seva y haver d'anar a manlleuar a casa d'altra una cosa tant indispensable com la llengua, és la darrera y la més afrontosa de las miserias en que's pot veure un poble.

Y que no tregui ningú per conseqüència de lo que hem dit fins aquí, que siguem enemics de que'ls catalans, valencians y balears sàpigan lo castellà y'ls rossellonesos lo francès. No'n som enemics de que estudiïn y sàpigan aqueixas llengües. Sí en la nostra mà estigués, no sols las faríem saber aqueixas, sino moltas d'altras. ¡Què hem d'ésser enemics de que se sàpigan diferents llengües! De lo que som enemics ab tot lo nostre cor, ab tota la nostra ànima, és de que's desprecii, de que's desjecti, de que s'abandoni la llengua pròpia, y de que, negantli tots los seus drets, totas las sevas prerrogatives de llengua pròpia, las concedeixin a una llengua estrangera, y fassin consistir tota l'il·lustració y bon to en parlar aquesta y en posseir lo seu accent en tota sa puresa, com si ab això'l món estigués salvat. D'això, d'aqueixa estúpida, d'aqueixa aberració, d'aqueixa monstruositat som enemics; contra ells alsèm la veu, y estèm disposats a batallar, armats de cap a peus, de nit y dia, fins a la mort.

La despedida de l'amich

La tarde no podia ésser més hermosa.

Lo sol brunyia ab tons d'or viu las entenas gegantinas que guaitaven enlaire, per desferse de l'immens cordam que com entrenyinat de colossal aranya aclapara'l port de Barcelona.

Aque'l brugit de carros carregats, gruas giratorias, gent que mira, gent que treballa, la campana de bordo, mariners que cantan, glopadas de fumarola negra dissipantse ab peresa, los retruchs de la carrega y descàrrega barrejats ab la xerrameca obligada del formigueig humà y al lluny lo soroll de la ciutat que's remou, frenetiga per la vida... tota aquesta confusió retruny dins lo cervell com martellada seca que treballa, que vol entrar a l'entranya del ferro, fins que s'esberla l'eyna encara no ha trobat la solució del problema: la vida.

La llanxeta's portava endintre, lo fresch flaire del mar nos suavisava una mica, y semblava que fugíssim del costat del tísich, semblava que'ns acostéssim a la desinfecció. Lo vapor «Buenos Aires», anclat al mitj del port, nos atreya ab son aspecte sà, robust, verge de vici.

Tot acostantshi s'engrandia, se feya més imponent aquell fantasma tregidor, aquell hostal ambulat de gent que sembla sobrer, emportant-sela per treure de la terra, per uns quantes dias, la nosa que fan.

Al peu de l'escala una munió de barquetes esperavan tonda: tots hi volian pujar primer a bordo, perquè tothom tenia afany de veure parents y amichs que fugian, y ja dalt, damunt la coberta, trobarem al nostre

amich junt ab altres que anavan a darli l'adéu.

Quina impressió! Damunt de Barcelona hi queya un sol esplèndid, coronant de diamants enlluernadors totas las crestas. Montjuich, sever, se la mirava la ciutat, vigilant sos moviments com capatàs de farreny visatge; y'l mar dormint a la regalada del sol, feya sentir son dols respirar.

Sols allí dintre feya ombra, una ombra trista, una ombra de cera, una ombra de mareig.

A popa y proa, pilots de gent, posats allí com munts de cosas d'un color estrany, indefinit... familias senceras, caras sense color, perdudas las riallas, cants que surten solzament dels llavis, nascuts sense arrels al cor, conversas tristes. Il·lgrimas agres, tot, tot, un sembrat de poemas sense verdor de primavera, no més ab plans de vagas esperansas.

Un acordeon que gemegava entremitj d'un grup d'italians, que béls expressava ls ays de l'emigració! Ells los emigrants no podian, no, dirli a la Patria, adéu; no haurian sigut escoltats, y ell, pobre y tot, llensava a l'espay sas fibras dientli un sens fi de cosas que entravan a l'ànima. La Patria'ns nega'l pá dirian ells, y la veu humana may hi entra al cor, que la rebutja buit de sentiment però plè d'egoisme. Per això las notas de l'artifici, alashoras trencavan los teixits més forts, rebejant l'esperit de melangia tendra. Per això alashoras hi entrava aquell acordeon dintre, per això sentiam lo cruiximent de las cordas ab llàstima, los passos macilents de l'emigrant ab compassió, abatintnos l'ànima de tristes.

Jo'l veyal' barco quan s'hi acostavam, y'l vey verge de vici, robust y sà; y al veure, no m'el creya ab aquella malaltia de Patria, que sas anadas y vingudas no són més que correus d'an'oransa, no portan més que recorts tristos: és un bressol que adorm l'esperansa de l'emigrant.

Cambiava per graus lo quadro, com si l'anessin ruixant ab tacas moradencas. L'airet refermava; lo Sol tenia tendència a lliscar cel avall; las ordres se succeïan ab més llestesa, executadas pels mariners indiferents; fins nosaltres sentiam un fret d'avis, d'acabament. Los xiulets nos feren senyal d'abandonar lo barco... regnà un mutisme de mort, instantani, fins que esclatà un terbolí desfet de afectes entranyables, afectes que no s'esborran may: Espay, aigua, molta aigua, impregnada ab l'amargor de l'ausencia.

—Adéu amich, una forta abraçada... Ves allà, al Mèxich; abandona ton poble, la terra que t'ha fet home... Ja n'ets d'home, ja no't vol, fins sembla que hi fás nosa... Deixals los camps herms, que val més herms que profitosos... Ells empenyen cap a ciutat, la ciutat vessa, y t'empenyen cap al mar... Ja has dat ton que fer, has sigut l'encant de la mare, la terra t'ha sostingut ab gust sent infant perquè feyas goig; has anat al seu servey per defensarla ab l'arma a la mà... Ja has complert la missió, li ets una nosa... vésten, vésten, y adéu, que de tó la Patria n'el recort ne vol.

Cada dia llegirás en los fulls de ton pensament, mil passatges falaguers, deixante veure com sombras disfumidas, horas tendras, jóchs espansius de ta infantesa, conversas del pervindre ab febre d'ésser home, los carrers del teu poble, l'estudi de noy, lo callu de familia, los objectes més íntims de casa teva... Los veurás passar, ay! y't seran medicina d'ànim pera ajudarte a batallar ferm; però no te la curarás, no, l'olor de foraster que't sentirás sempre, la soletat, lo desitj de no volguer ésser hoste indiferent... L'ansia de besar la terra-mare, serà malaltia crònica pera tu, plor somort, plany sostingut pel sacrifici de cruenta distancia... Una forta abraçada y adéu!... adéu!

Ja no hi havia sol quan la barqueta's tornava a terra, y mentrestant lo vapor desclavava las àncoras del fons. Sarpà tot seguit embrutant l'espay matisat ab lo fum de la xemaneya. L'elix trontollava l'aigua teixint espumosa cía darrera seu. Lo barco disminuía poch a poch, envoltat callante en un tó gris, com l'alegría que portava dintre, com aquell grismate de camp sense sol. Tot anava callant. La nit empenyia al cía y casi no s'hi veyal' tocar en terra. Y sense dir un mot, prou'l sentiam aquell adéu, aquella forta abraçada.

JOSEPH VÁZQUEZ.

Comentarios

Perdré'l temps

Aquests nous redemptors que li han sortit al partit republicà, han estragat de tal modo'l paladar de la massa que'ls segueix, ab las sevas

predicas revolucionarias, incendiarias y repartidoras, que ja troban passats de moda y insustancials los discursos dels Azcárate, Labras, Alvarez y demés republicans entenimentats. Fins al mateix Sardà: s'ha criticat per massa gubernamental en los discursos pronunciats al Priorat.

Aquests sintomas són per demés insignificatius, puig demostren que engrescada la massa republicana ab lo grà fort, troba insipits los menjars fins y ben condimentats.

Però això del grà fort té un gròs perill, perill inevitable: l'enfitement. Ara mateix acabem de veure un cas práctic d'enfit; nos referim a la qüestió de las vagas. Tant y tant s'ha abusat d'aquest medi extrèm, que avuy ni'ls mateixos obrers ne volen sentir parlar.

Ab la revolució passarà'l mateix. Tant y tant abusant d'aquesta paraula, tantas y tantas vegadas han ofert a p'assò fixo, la revolució, que, quan lo poble se n'adongui que tot ha sigut música, no hi haurá redemptor que'l fassi mourer pera res, ni sisquera pera una cosa tan senzilla com és votar.

Los republicans entenimentats prou ho veuen tot això, però qui té pit pera anar contra l'esbojarrada corrent que ara domina? Ningú, y uns de grat y altres per forza, segueixen aquesta corrent, que no'ls pot portar més que a la general anulació.

L'altre dia ho deya un dels més significats republicans, Diputat per més senyas: Si per Nadal no s'ha fet la revolució, lo partit republicà és mort. Donchs preparin la caixa que lo que és la revolució ni per aquest nadal ni per l'altre no cal confiarhi; las revolucions lo mateix que las guerras civils tenen la seva época, y aquesta época fá temps que ha passat pera no tornar més.

«Que no se'n recordan de Ruiz Zorrilla? Aquest poltich passà'ls mellors anys de la seva vida preparant revolucions desde l'extranjer; revolucions que foren ofegadas un cop iniciadas y costant moltas vidas. Non possumus digué a la fi, y se'n vingué a Espanya.

Si allavors que hi havia més pit y més coratge per l'idea, no fou possible, com ho será ara que'ls caracters s'han afeblit y que ningú está per amoins de cap classe? Si avuy s'iniciés una gresca, estèm plenament convensuts que ni mitja barricada se aixecaria en tot Espanya.

Lo que fan avuy certs redemptors és treballar per la monarquia.

Mes: «morts»

Los peridichs de Madrid són de lo més imprecionables que s'ha vist may. Figurínse que ab motiu del viatge regi y de la bona acullida que obté'l jove Rey per tot arréu, precisament en una regió que s'havia sempre distingit per las sevas simpatias envers l'altra rama dinástica, donan ja com a mort y enterrat al partit carlí.

Seria negar l'evidencia, que'l carlisme ha sofert una forta sotregada, gracias a la pessima direcció dels encarregats de dirigirlo, que s'han cuidat més de fer politica personal y de conveniencia, que no dels interessos de la colectividad: però d'això a enterrarlo hi ha gran diferencia, puig no desapareix aixís com aixís un partit tan vell, que tenia fondas arrels y decidits partidaris.

També als catalanistas nos han mort diferents vegadas, y per ara, gracias a Déu, tenim bona salut y coratge pera seguir la tasca que'ns havem imposat d'aixecar a nostre poble de l'ensopiment en que's troba.

Ara no més falta que espedeixin la fè d'òbit als republicans, ab motiu de la primera ensopada que donguin, que la donaran aviat; y tindrèm que tota la politica espanyola será una bassa d'oli y que fóra dels conservadors y dels liberals, no que'lará ningú més pera contarho.

Preparémnos, donchs, a una era de prosperidades.

Cantant la palinodia

Aquell Sr. Unamuno, que a Bilbao tronà contra la llengua vasca, ara cambia de registre y casi, casi's declara francament regionalista. Vegin com explica'l cas lo corresponsal X. de La Renaixensa.

«Lo senyor Unamuno, aquell catedràtic de Salamanca que en materia de recursos oratoris originals y ingeniosos en cuestiones politich-sociales a voltas fá competencia a l'insigne Costa, ha presidit en aquests darrers dias a Almeria una funció de jóchs florals. No ho ha fet malament a l'escullir per tema provar que l'enveja y la superbia son duas passions clàssicament espanyolas, per las quals s'explica l'endarreriment y las des-

gracias de la nació. Com no pot menos al referirse als motius causa dels mals d'Espanya, atondeix en la constitució interina de la mateixa y cau de cop al regionalisme.

Tenim aquí una novetat. Unamuno, recordant segurament lo mal tranzit perque passà a Bilbao quan volgué exercir de centralista, se'n presenta ara mitj autonomista. Vol que las regions tinguin y conservin vida pròpia y plena, però que no las guardin per e las mateixas, sino que pacíficament y, si convé per la forsa, las expendeixin per arreu y casi bé ve a dir que las imposin a las regions enderredidas sense excluhir, ans bé senyalant, en lo que toca a Espanya, a la regió central.

Y posa per exemple de regions apropiadas per aquesta invasió, a Catalunya y casi diu clar que Catalunya té la missió providencial de transformar Madrid, catalanizarlo fins a l'extrèm de barrejar lo nostre idioma ab lo de Castella y transformarlo sense fer cas dels clams y protestas dels acadèmichs y dels gelosos de la harmoniosa llengua de Cervantes.

Ara si que l'ha feta bona en Unamuno! D'aquesta feta cal que renunci a tota esperansa d'arribar a acadèmich de l'Espanyola: primer ho será en Romero Robledo, que per cert ho mereix molt més que en Villaverde y altres ilustres. Ja El Imparcial d'ahir li diu que no és més que un poeta y que'l discurs no passa d'ésser una especie de sermó. De modo que en Unamuno va en camí de que'ls castellans li retirin la credencial de sabi que li regalaren quan l'any prop-passat declarà a Bilbao que la llengua vasca y las demés regionals están llamadas a desaparecer y que a Espanya no hi ha més idioma que'l de Castella.

Ho té ben merecut. Al pas que anem, no ns sorprendria que'l dia menys pensat nos surti'l mateix Imparcial, cantant las excelencias del regionalisme. De més verdas ne maduran.

CAS D'HIDROFOBIA

Lo setmanari republicà-pastelero, ha arribat al punt culminant d'aquesta enfermetat terrible tant si ataca a las personas com a las bestias. Lo pataleig del dijous passat nos demostra que ja ha perdut lo coneixement y que no sap sisquera lo que's diu. Sort tenim en mitj de tot, de que abans de contestarnos ja's despedeix de nosaltres, que sino, hauria sigut cosa de pendre precaucions y apartar las criaturas.

Es verament una llàstima que gent disposada a fer la revolució y a jugarse la vida... dels altres, perdut tant facilment la serenitat, s'embranchi a mentir d'una manera descarada y acusi falsament, quan pot comprendre que las mentidas y las acusacions s'han de tornar en contra de qui las fá, prestantse aixís, sense com vá ni com costa a representar un paper desairat, ridicol y vergonyós.

Què li deyam al setmanari sol disant republicà del carrer de l'Unió?... Donchs, senzillament, lo que segueix:

«Es un fet que a la provincia de Tarragona s'obrí una suscripció no fa gayres anys, en la que intervingueren respectable personas del partit republicà; y en le que's recaudaren 5.000 pesetas que ningú sab pera lo que serviren.

Es un fet que més d'una vegada s'han dirigit insinuacions bastant directas sobre aquestas 5.000 pesetas a cert rotatiu barceloní, que avuy és un dels que propaga ab més entusiasme la revolució, sense que s'hagi volgut donar per entès.

Es un fet que personalitats tarragoninas del partit republicà, demanaren explicacions als capítos de Madrid y de Barcelona sobre l'inversió d'aquellas 5.000 pessetas, y no obtingueren contestació satisfactoria.

Es un fet que'l Sr. Nougués y altres republicans de double, en las passadas eleccions de Senadors, apoyaren descaradament al candidat monárquich y ex-recaudador de contribucions Sr. Adell.

Y és un fet, finalment, que ls mateixos republicans desconfan ja de ciertas suscripcions, com han probat següent retal d'un article que El Radical de Valencia dirigeix Lerroix y comparsa.

No'sé coman ustedes el «Tesoro de la República» con pretexto de la PERSECUCIÓN QUE «SUFREN». Y escriban más en serio. Y que'ns contesta l'organillo del republicanisme després de dar por terminada la polémica?... Fixinse!

«Es un fet que las cinco mil pesetas recaudadas en cierta suscripcion fueron mangoneadas por gente que hoy milita en las filas catalanistas.

Ví ranci ferruginós natural,

de las Montanyas de Poblet (Espluga de Francolí), elaborat pel
culliter JOAN CIVIT Y ROSSELL, individuu de la Societat Científica
Europea de Bruselas.

MEDALLA D'OR DE PRIMERA CLASSE

La fama d'aquest ví se va extenent rípidament per tota Espanya y per l'extranger. Cada día aumenta son consum.

De venda en aquesta ciutat en los establiments, **Sans Germans**, Baixada de Misericordia.—**Joseph Riola**, Rambla de St. Joan.—**Gabriel Massip**, Carrer Real
Representant: D. JOSEPH ANTONI JOVÉ. Comte de Rius, 15.-TARRAGONA.

Es un fet que si dichas cinco mil pesetas se han evaporado, son de ello únicos responsables los que las recaudaron, que hoy forman parte de los companys de causa.

Es un fet que esos señores, por la cuenta que les tenia, jamás han levantado su voz para enterar al público de la desaparición de dicha cantidad.

Es un fet que en las últimas elecciones de diputados á Cortes los catalanistas de esta ciudad, á pesar de sus protestas anticaciquistas, apoyaron al candidato del Gobierno, combatiendo al candidato autonomista.

Es un fet que el puritanismo de que blasonan es un mito.

Tendrán la osadía de desmentir estos hechos?

Y basta por hoy y para siempre de este asunto.

Ab això's debían creure's fulanos que embrutan las planas del setmanari aludí, que n'hi hauria prou per desviar l'assumpto y quedar tan frescos. Però, com no som nosaltres dels que estem acostumats a arrastrar la nostra dignitat pels carrers, ni a permetre que'ls demés juguïn ab la nostra decència, en lloch de donarla per acabada la discussió, la continuarem y la concretarem, tant si'ls republicans de doble fugen, com si's quedau.

Per de prompte no hi ha dupte que entrels republicans unitaris de la provincia de Tarragona, s'obri fa uns quants anys una subscripció pera fins revolucionaris, en la que's recaudaren 5.000 pesetas, quina cantidad se va evaporar, sense que ningú sàpiga ahont va anar a parar. Ab això estem conformes uns y altres, com se desprèn dels textos transcrits.

Però és cert que aquelles pesetas fueron mangoneadas por gente que hoy milita en las filas catalanistas, y que si s'evaporaren, ne són responsables los que avuy forman parte de los «companys de causa»?

Comensém per retar al periòdich que tant descaradament menteix, a que citi'l nom d'un sol catalanista tarragoní que intervingués directa o indirectament en aquella suscripció. Y retém, dientli per endeavant que demostrará gran cobardia, insigne mala fe, extraordinaria barra, per no emplear altra paraula més expressiva, si no accepta la nostra invitació. Ara som nosaltres los que volém demostrar qui són los HIPÓCRITAS, los FARSANTS, los EMBUSTEROS.

Nós sembla que no cal desmentir que haguem volgut portar amatag aquest assumpto sucós de las 5.000 pesetas revolucionarias. A no haver sigut nosaltres, que ho citarem com a exemple de lo que pot esperarse de ciertas suscripciones, aquesta fóra l'hora que'l públich no'n sabría res. Per això es més d'admirar la frescura per no dir desvergonyiment, ab que's pot afirmar que'ls catalanistas, por la cuenta que les tenia, jamás han levantado la voz para enterar al público de la desaparición de dicha cantidad.

Qu'en queda de tots los fets sentats pels republicans caciquistas? Ne queda que'l nostre puritanisme és un mito perquè apoyarem al candidat del Govern combatent a l'autonomista.

S'is pobres pasteleros no tenen altre argument pera defensarse de la nostra afirmació categòrica de que'ls republicans de doble treballaren la candidatura d'un monárquich y excaudador de contribucions, s'haurá de convindre en que están ben faltats de recursos. L'independencia política dels catalanistas tarragonins és tant gran que está per dessobre de tots los monárquichs, de tots los republicans caciquistas y de tots los recaudadors actius y passius.

Y prou per avuy. La setmana entrant la tornarem, tant si'l periòdich republicà-monárquich-contributiu-caciquista, nos contesta, com si queda.

Hi anem prenent afició a n'aquesta forma de treure caretas.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 6 de Septiembre.— Sr. de la Cinta a Tortosa, Sr. Faust y Eugeni mrs.—Dilluns,

7.—Sta. Regina vg.—Dimars, 8.—La Nativitat de Nostra Senyora y st. Adriá mr.—Dimecres, 9.—Sant Gorgoni mr. y'l beato Pere Claver cf.—Dijous, 10.—Sts. Nicolau cf. y Pere b.—Divendres, 11.—Sts. Protó y Jacinto mrs.—Dissapte, 12.—Sants Leonci y Teòdul mrs.

Quaranta horas: continúan a l'Iglesia de Ntra. Sra. de la Mercè y dilluns comensarán a l'Iglesia de Sant Francesch.

NOVAS

La Comissió de Tarragona

Tan prompte arribá a Madrid la comissió de las Obras del Port y de la «Federació Obrera» que dissapte marxá, doná grans provas d'activitat visitant lo mateix diumenge al Ministre d'Obras públicas, Sr. Gasset, essent rebuda d'un modo superior a lo que podia esperarse, abrigant desde'l primer moment los comissionats l'esperansa de que's conseguiran algunas cosas de profit.

En aquest sentit comunicaren los comissionats bonas impresions, que s'han confirmat ab un seguit d'èxits. La continuació dels estudis de comers en nostre Institut, l'enllás de las vías férreas a Reus, y per últim la Real ordre autorisant l'execució immediata del grandios projecte Elio que tará d'aquest port un dels primers del Mediterrá, són ventajats positivas que Tarragona haurá de agrair a l'excelent treball portat a cap per la Comissió, Diputats y quantas personas s'interessaren en aquest assumpto.

La R. O. d'execució del projecte Elio fou firmada pel Ministre senyor Gasset ahir a la tarde segons telefonema que reberem de Madrid.

Es més remerable l'èxit obtingut per la Comissió, perquè en los termes en que estava plantejat lo problema de las Obras del Port, no era de confiar que fossin atesas las aspiracions de Tarragona.

Mereixen, donchs, l'esmentada comissió y tots los que han ajudat las sevas gestions, gratitut y felicitació entusiasta de tot lo poble de Tarragona. Per nostra part no'ls regatejarem ni l'una ni l'altra.

A consecuencia d'un solt publicat per un diari d'aquesta ciutat indicant que hi havia varis focos de tifus, l'Alcalde accidental Sr. Cañellas dirigi B. L. M. als mètjes preguntantli que's servissin manifestar si'l fet era veritat y si realment assistian a molts malalts d'aquella enfermetat.

De las respostas donadas pels metjes resulta que sols un, lo Dr. Torras, assisteix a un nen de nou anys atacat de tifus. Mellor que sigui aixís, més si no tifus veritable, sembla que s'han senyalat en nostra ciutat alguns casos de tifus atenuat, o sigui de las febras Barceloninas, lo que sens dubte doná lloch a que hi hagués alguna alarma al parlarse de la defunció d'una senyora que deixá duas filletas atacadas de la mateixa enfermetat que costá la vida a l'infortunada mare.

Y ja que de cuestions d'higiene parteix, bõ será insistir una y mil vegadas sobre la cloaca que reculleix las agüerías y comunas d'algunas casas de la Rambla de St. Joan y que al descobert circulan per devant de las casas de la carretera de Castelló, empestant tota aquella barriada.

Preguem al Governador, a l'Enginier Quefe d'Obras públicas, a l'Alcalde y a la Junta local de Sanitat que d'un modo o altre procurin se acabi un estat de cosas insostenible. Fá anys que la tal cloaca está destinada y a l'istiu sobre tot és insoporable.

Los días 6 y 8 del corrent setembre, l'Unió Catalanista celebrará dos meetings de propaganda a Molle-rusa y Guisona, respectivament, en los que hi pendrán part distingits oradors del catalanisme.

Anunciant aquests actes, que prometen revestir importancia, s'está repartint profusament per las comar-

cas vehinas un entusiasta manifest compendiant lo programa del catalanisme y explicant las causas de l'esclavitut de Catalunya y'l remey pera obtenir de nou la seva llibertat, que no és altre que'l de juntar l'esfors de tots los catalans pera aquest fi.

Regna gran animació en ditas poblacions y veritable ansietat pera co-neixer nostras salvadoras doctrinas.

Las Societats econòmicas de Catalunya obsequiaren lo dimecres passat ab un ápat de despedida als senyors Zulueta, Rahola y Puigdollers, que en representació de la Producció espanyola, embarcaren lo dijous, 3, pera Buenos Aires en lo vapor «Reina María Cristina».

A dit banquet, hi fou invitat lo «Centro Industrial» de Tarragona, quina entitat s'adherí a l'acte ab lo següent telefonema, expedit lo dimecres:

«Presidente Fomento Trabajo Nacional.—Barcelona.

En la imposibilidad de asistir personalmente al banquete con que Sociedades económicas de Catalunya despiden a los Sres. Zulueta, Rahola y Puigdollers, me asocio con entusiasmo al acto, haciendo votos para que la misión mercantil que llevan aquellos cerca de la Argentina, en representación Producción española, sea fructifera para el comercio hispano-americano.—Presidente Centro Industrial, Manuel Ferraté.»

També la Cambra de Comers de Tarragona rebé igual invitació, adherint a l'acte per medi d'un telefonema que deya:

Esta Cámara Comercio en la imposibilidad estar representada personalmente acto celebran honor delegados españoles que van América para fomentar relaciones comerciales, adhiere con entusiasmo al mismo, rogando al Sr. D. José Zulueta se digne admitir la representación de esta Cámara.—Vilar, vicepresidente.—Redón, secretario.»

Lo passat dimecres a la tarde al sortir del port de Barcelona'l vapor gánguil «Francolí» fou embestit pel vapor «Sagunto» essent tan forta la topada rebuda pel primer que se'n aná a fons als pochos minuts.

La tripulació del gánguil pogué salvarse en lo bot del mateix barco y en lo d'uns passejants que s'esqueyau a passar pel lloch de l'ocurrencia, no havent tingut altra novetat que'l susto consegüent.

Los felicitem de tot cor.

Tinguerem ocasió de veurer lo diumenge prop passat en l'Academia de nostre amic lo pintor en Hermenegild Vallvé, diferents quadros pintats per las senyoretas Bertrán, Salvadó y Tuset, aventatjadas alumnas de dita academia.

De la senyoreta Elissa Tuset s'hi exhibiren dos hermosos pastels: un d'ells, prè directament del natural, se recomenava per sa justesa de color, correcció de dibuix y encertada composició. Y l'altre «Efecte de llum» se distingia per sa potenta factura y contrast de llum.

Aquests dos quadros están tancats per sos respectius marchs color de rosa y decorats a l'oli ab motius de la flora del país, formant del tot un conjunt per demés artístich, rebent sa autora espontánias felicitacions.

De la senyoreta Na Josepha Salvadó hi figuravan dos armoniosos pastels, finissims de color y lluminosos sobremanera. Molt bé per la senyoreta Salvadó.

Dos paisatjes a l'oli y dos platos porcelana ab aucellets y flors pintats ab correcció de dibuix y ab molta delicadesa per la senyoreta Na Francisca Bertrán, la qui doná provas de veras aptituds pel conreu de l'art pictòrich.

La nostra enhorabona pera las senyoretas alumnas y pera son profesor.

L'Associació Catalanista de Montblanch vá donant mostras de l'explendorosa vida, ab següidas vetlladas en obsequi dels molts forasters

que enguany han escullit la capital de la Conca pera estuejar.

Una de ditas vetlladas celebrada últimament revestí gran importancia degut a la colaboració de l'aprofitat deixeble del mestre D. Robert Goberna, lo nen Joan Gibert, fill de Torredembarra, qui ab una habilitat impropia de sa tendra edat, puig justament conta 13 anys, executá al piano diferentas composicions, totas de reconegut mèrit, tal com L'Harpe Eolienne de Smith; Allegro de la serenada 8.ª (Pathétique), op. 13 de Beethoven; Silvia, nocturna de Rovira y altras, ab una justesa admirable que fá preveure lo lluny que'l jove Gibert arribará en lo difícil instrument que já actualment domina.

Lo nen Gibert, que habitualment resideix a Barcelona, feu lo viatge exprés a Montblanch pera pendrer part en la festa de l'Associació Catalanista.

Convalecencias.—Ovi Lectina Giol.

La Cambra de Comers d'aquesta ciutat s'ha dirigit al Ministre d'Estat cridantli l'atenció sobre'ls propòsits que s'atribueixen al Govern de Noruega de volguer rebaixar l'escala alcohòlica fins a 15 graus y la conveniencia de que al renovarse próximament lo tractat de comers ab dita nació's procuri que als vins espanyols se'ls hi permeti fins a 20 graus de forza alcohòlica, com tenen los que introdueix Portugal.

Celebrém que la Cambra de Comers dongui mostra de sas iniciativas en bé del país.

Cridém l'atenció de nostres lectors respecte a l'anunci que en la secció corresponent publicuém de la nova companyia de Segurs «La Esperanza» recentment constituída a Barcelona.

Com veurán, lo consell d'administració de dita companyia'l componen personalitats respectables entre lo comers barceloní, proponentse donar gran impuls als negocis de la nova empresa que compta desde sa fundació un capital respectable.

Ha sigut nomenat agent de «L'Esperanza» a Tarragona D. Emili Bes-sa.

Se troba en aquesta ciutat nostre estimadíssim amic lo notable escriptor catalanista y colaborador de Lo CAMP D. Geroni Estrany.

Li doném la més coral benvinguda.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camisería de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únic que m'ha fet sortir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 6

Ibarra y C.^a de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirá d'aquest port lo dia 10 Setembre lo vapor **Cabo Roca**, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

SVENSKA LLOYD

LÍNIA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GÖTHEBURG

SERVEY BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y LOS PORTS ESCANDINAVO

Lo bonich vapor suech **Málaga**, sortirá'l del 20 al 22 Setembre, admetent càrrega pera

Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristianí, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundsway Stettin, Danzig, Koeningsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia.

Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

LÍNIA DE VAPORS SERRA PERA LIVERPOOL

Sortirá d'aquest port lo dia 8 del corrent lo magnífich vapor **Serra**.

Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fenech.

Compañía Valenciana de Navegación

Línia regular de grans y rápids vapors

ENTRE

Espanya, França è Italia

Vapors de la Compañía

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella** y **Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzenal a **Liorna**.

Pera **Valencia**, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva los dijous de cada setmana.

Viajes extraordinaris a **Marsella** y **Niza**.

S'admet passatge y càrrega a nolits reduits, S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odesa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Su ez Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: D. Román Musolas

Carrer d'Apodaca, 33.-TARRAGONA.-Teléfono, núm. 34

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESH BOVÉ

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

Hotel TERMINUS

282, ARAGÓ, 282

dvant del balxador del Passeig de Gracia y aprop dels tranvías

BARCELONA

Gran confort y gust artístich en totas las dependencias

RESTAURANT Y COLMADO

a disposició dels viatgers que hagin de marxar o arriben en los trens que a cada moment paran al balxador.

Esmorsars, de 12 a 3 tarde, de 14 rals en amunt. Dinars, de 6 a 10 vespre desde 4 pesetas.

Xarop de hipofosfites CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt Srs. meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any d'una escrófula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituents se precontenien per aquells casos, vaig ensenjar los Hipofosfites Climent, trobant consol lo pacient, ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Siloniz, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los casos d'As. hènica presentats a la meua clínica a causa d'afeccions genitals provinents de la falta de fixesa de las vísceras abdominals (Enteróptosis) lo Xarop Climent marca SALUD m'ha donat inmillorables resultats.—Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim Xarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expèn altre del mateix nom.

BANYS

— DE —

RIBAS

ESTABLIMENT MONTAGUT
Balneari de primer ordre
Obert desde 1.er de Juliol a 15 de Setembre

Aigües bicarbonatadas, varietat sulfatadas atemperadas.
De molt bons resultats en las malalties del ventrell, budells, òrguens biliars, melsa, òrguens orinadors y demés abdominals. Clima sumament agradable a l'estiu y tònich excitant. 810 metres demunt lo nivell del mar. Servey de fonda de 1.ª y 2.ª classe y Restaurant. Prèus econòmichs. Pera informes y prospectes, Unió, 23, botiga. Barcelona o al mateix Establiment.

DIRECCIÓ TELEGRÁFICA: BAÑOS-RIBAS

CERVEZA

de primera calitat, se serveix a prèus reduhits en l'acreditat establiment

LA BATERÍA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totas classes, marcas de primera y prèus econòmichs.

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'oferir a sos nombrosos clients y al públich en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avensos de la **Odontologia** moderna ha establert a

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tivoli y Novetats) y fentlos hi aixís mateix avinent que **opera tots los dilluns a BEUS** en sa antiga clínica dental

Plassa de Prim, núm. 3, primer pis
DE LAS 9 DEL MATÍ A LAS 5 DE LA TARDE.

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.-Tarragona

Se donan conferencias de tots los cursos de las Facultats de Dr. t y Ciencias socials y Filosofia y Lletres, comprenent en aquesta darrera las seccions corresponents a las tres llicenciaturas.

Lo curs, com en anys anteriors, comensarà'l dia 1.er d'Octubre, com aixís ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes interns y externs. L'Academia compta ab suficient nombre de professors titulars pera cada secció. Pera informes al Director **Don Francesch Duarte**, advocat, beneficiat de la S.I. Metropolitana.

HERMENEGILD VALLVÉ

Academia de Dibuix y Pintura

Rambla de Sant Joan, 49.-Tarragona

Classes especials pera senyoretas y noys

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1 »
Extranger..... 2 »
Número d'avuy..... 10 cént.

Anuncis a prèus reduhits

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complert assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aradas y bògits pera ondas llauradas y demés màquines agrícolas.

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complerts especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organó-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.

COMISSIÓNS Y REPRESENTACIÓNS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-Tarragona

La veritable propaganda

és fará usant tots los catalans l'inmillorable **Paper de fumar CATALUNYA**

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	D. Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	D. Pere Company y Molins
Administrador general.....	D. Bonifaci López Muñoz
Idem Id. suplent.....	D. Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	D. Joan Rovira y Palau
	D. Vicens Piera y Brils
	D. Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	D. Felip Durán y Piqué
	D. Vicens Aldruefu y Prats
	D. Edelmir Borrás y Lozano
	D. August Vidal y Parera
	D. Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

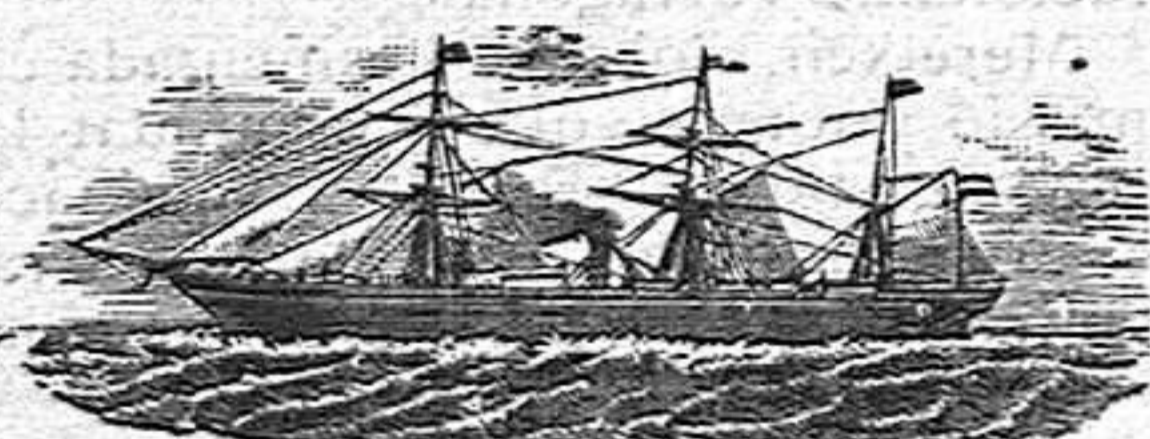
Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando.

Ayguia naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y s' vend en botelles de 1/4 de litre al prèu d'una pesseta.

A engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus

A la menuda: Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demana AYGUA NAF SERRA

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 16 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII**, directament pera Habana y Veracruz. Ad net passatge y carrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 30 de Cadiz lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Malaga y'l 15 de Cadiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabaniilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y carrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y carrega ab bitllets y connexions directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinidad, Guantá y Cumaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 12 Setembre sortirà de Barcelona, habent fet las escalas intermitjas lo vapor **Isla de Panay**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapur y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de la Índia, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 Setembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz, lo vapor **Reina M. Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Setembre sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagan, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Setembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas en Casablanca, Matanzas y altres ports de la Costa occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Línia de Tanager.—Sortidas de Cadiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanager: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigirse a son agent **D. Emili Borrás**

Farmacia Plana

al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complert assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals
TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Bebolledo 20
En aquesta casa trobará la industria, agricultura y las arts, un complert assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riqueza garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre FLORESTILLA de la millor marca
TARRAGONA